

Xây dựng sàn giao dịch nông sản: Bước tiến nâng giá trị và thương hiệu Việt

06:11 06/11/2025

Trong nhiều năm qua, Việt Nam đứng trong nhóm xuất khẩu nông sản lớn nhất thế giới về sản lượng, nhưng giá trị thu về vẫn chưa tương xứng. Phần lớn các mặt hàng chủ lực như cà phê, hồ tiêu, gạo... vẫn phụ thuộc vào giá niêm yết trên sàn quốc tế, khiến doanh nghiệp và nông dân trong nước luôn ở thế bị động.

Trước thực trạng này, việc xây dựng và phát triển các sàn giao dịch hàng hóa trong nước được xem là bước đi tất yếu, giúp định hình giá trị thực, giảm rủi ro cho người sản xuất, đồng thời tạo nền tảng cho phát triển chế biến sâu và nâng cao vị thế trên thị trường toàn cầu.

Theo Bộ Công Thương, hiện Việt Nam mới có một số sàn giao dịch hoạt động ở quy mô hạn chế, chủ yếu tập trung vào kim loại và năng lượng. Nhóm nông sản, mặc dù là thế mạnh, vẫn chưa được khai thác đầy đủ. Thực tế, giá nông sản Việt Nam phần lớn được “định giá hộ” bởi các sàn quốc tế như London (cà phê Robusta), New York (cà phê Arabica) hay Kochi (hồ tiêu). Điều này khiến nông dân và doanh nghiệp phải chấp nhận mức giá bị động, trong khi chi phí sản xuất tăng cao.

Sàn giao dịch nông sản tỉnh ra đời nhằm tạo điều kiện cho cộng đồng doanh nghiệp

Các chuyên gia đánh giá, sàn giao dịch nội địa sẽ giúp hình thành giá chuẩn minh bạch, phản ánh đúng cung – cầu thực tế, đồng thời tạo cơ hội cho doanh nghiệp phòng ngừa rủi ro giá thông qua các công cụ phái sinh. Đây cũng là nền tảng để kết nối nông dân, hợp tác xã và doanh nghiệp chế biến – xuất khẩu, hình thành chuỗi giá trị bền vững.

Ngành cà phê là ví dụ điển hình. Năm nay, kim ngạch xuất khẩu cà phê Việt Nam đạt mức cao kỷ lục nhờ giá tăng trên 300% so với trước. Việt Nam hiện là quốc gia xuất khẩu Robusta lớn nhất thế giới, nhưng phần lớn vẫn xuất thô hoặc chế biến sơ. Ông Trịnh Đức Minh, Chủ tịch Hiệp hội Cà phê Buôn Ma Thuật, cho biết: Giá cà phê Robusta hiện vẫn dựa trên sàn London, trong khi chi phí và chất lượng sản phẩm trong nước đã khác nhiều. Nếu có một sàn giao dịch cà phê trong nước, giá trị thật của nông sản sẽ được phản ánh chính xác, đồng thời tạo điều kiện phát triển cà phê đặc sản và thương hiệu quốc gia.

Không chỉ cà phê, các mặt hàng như hồ tiêu, gạo, cao su, trái cây cũng đang đối mặt tình trạng tương tự: xuất khẩu nhiều nhưng phụ thuộc vào giá quốc tế. Tại Bình Phước, sàn giao dịch nông sản tỉnh đã ra đời nhằm hỗ trợ doanh nghiệp và hợp tác xã tham gia thương mại điện tử, trực tiếp giới thiệu sản phẩm đến người tiêu dùng, giảm chi phí trung gian, kho bãi, tiếp thị và thủ tục hành chính. Bước đầu, sàn đã thu hút 30 doanh nghiệp đăng ký giao dịch các sản phẩm như cà phê, hạt điều, hồ tiêu, mủ cao su và nệm, gối từ nguyên liệu nông sản.

Cà phê là một trong những nông sản thế mạnh của Việt Nam

TS. Nguyễn Đức Thành, Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Kinh tế và Chiến lược Việt Nam (VESS), nhận định: Khi giá nông sản được định hình qua sàn giao dịch nội địa, nông dân chủ động hơn trong sản xuất, doanh nghiệp chế biến có cơ sở lập kế hoạch mua nguyên liệu, và Nhà nước có thêm công cụ điều hành thị trường. Đây là nền tảng để phát triển công nghiệp chế biến, tăng giá trị xuất khẩu thay vì chỉ dựa vào sản lượng.

Để sàn giao dịch nông sản nội địa hoạt động hiệu quả, cần có hạ tầng số đồng bộ, kho bãi chuẩn, cơ chế thanh toán và ký quỹ an toàn, cùng sự tham gia chặt chẽ của Nhà nước, doanh nghiệp và hiệp hội ngành hàng. Khi giá minh bạch, doanh nghiệp có thể ký hợp đồng mua nguyên liệu dài hạn, đầu tư chế biến sâu, phát triển sản phẩm đặc sản, hữu cơ hay cà phê hòa tan cao cấp. Nếu triển khai tốt, Việt Nam hoàn toàn có thể trở thành trung tâm giao dịch nông sản nhiệt đới của khu vực Đông Nam Á, giữ giá trị gia tăng trong nước, nâng tầm thương hiệu và đưa nông sản Việt vươn xa trên bản đồ thế giới.

Việc hình thành sàn giao dịch hàng hóa nông sản không chỉ là nơi mua bán, mà còn là hạ tầng quan trọng để minh bạch giá trị thực, giúp nông dân, doanh nghiệp và Nhà nước cùng chủ động, phát triển bền vững và nâng cao vị thế nông sản Việt Nam trên thị trường quốc tế.

Nam Sơn (t/h)